

Olvassa el az alábbi esszét és válaszolja meg a kérdéseket!

A NYUGATRÓL

(Nemes Nagy Ágnes)

- (1) Semmi személyes közöm nem volt hozzá. Senkit sem ismertem írói közül. Olvasója voltam csupán – nagyon fiatal olvasója. Életem büszkesége, hogy a Nyugat volt az első lap, amire előfizettem; utolsó évfolyamára fizettem elő, diákzsebpénzemből. Felnőttiségem szédítő tudata – hogy tudniillik én már „előfizető” vagyok – és a Nyugat: elválaszthatatlanok egymástól emlékezetemben.
- (2) Irodalmi kapcsolataim ez időben főleg arra szorítkoztak, hogy fehér matrózbólúban ólálkodtam a könyvnapj sátrak körül. Itt láttam Szerb Antalt, Halász Gábort, akikkel később – még egyetemistaként – megismerkedtem. Itt láttam Tamási Áront, Rónay Györgyöt. Móriczot egyszer az utcán. Jékely Zoltánt a Rózsadombon. Karinthyt a Hadik-kávéházban. Örley Istvánnal, Ottlik Gézával a háború utolsó éve hozott össze. Ismeretségeim tehát Nyugat-utániak. Akkor már nem volt Nyugat, akkor már Magyar Csillag volt; azután az sem.
- (3) Természetesen tudtam, hogy ezek az írók, akiket láttam és mindazok, akiket nem láttam, különböznek egymástól. Hiszen lehetőleg minden sorukat elolvastam. Tudtam, hogy az egyik öreg, a másikuk most lép be az irodalomba. Tudtam, hogy az egyik nagy művű prózaíró, a másik kezdő költő. Bizonyos értelemben mégsem tudtam őket megkülönböztetni, magasan és egy sorba voltak fölrakva a képzeletemben, mint a bizánci mozaikok figurái, egyforma aranyháttérrel. Ez az aranyháttér a Nyugat volt.
- (4) A fiataalkori, irodalmi áhitat drága holmi. Megfizethetetlen, pótolhatatlan s amellet könnyen veszendő. Vagy átalakul, mint a magasrendszámú elemek. Egy gramm urán potomság egy grammnyi ifjú lelkesedéshez képest. Az ilyen lelkesedést korántsem zavarja tapasztalatainak töredékes volta. Mennyi mindent nem tudtam a Nyugatról! Sohasem láttam Babitsot. Sohasem láttam Kosztolányit. Fogalmam sem volt személyes kapcsolatokról, vonzásokról vagy ellentétekről. Nem ismertem az irodalmi irányzatokat, feszültségeket a lapon belül és kívül. Nem tudtam, hogy a Nyugatnak korszakai vannak. És így folytathatnám tovább tudatlanságom részletezését, mindjárt bevallva, hogy céloom nem kisebb, mint Petőfié, amikor a téli pusztáról azt állítja, hogy: „Nincs ott kint a juhnyáj méla kolompjával” – vagyis hogy a sok nem-mel és nincs-csel szeretnék kirajzolni a tudatlanság pusztája mögött egy gazdag, termékeny, értelemmel teljes tájékat, amit igenis ismertem.
- (5) Nem volt semmi személyes közöm a Nyugathoz. Csak részese voltam a késői Nyugat-hangulatnak. A Nyugat és a Magyar Csillag volt az irodalmi iskolám. Minden kétely nélkül fogadtam el ugyanis ezt a másodikat az első utódául, s bár az irodalomtörténészek nyilván sok különbséget fedezhetnek fel a kettő között, az én szememben egybefolytak. A névváltoztatás fájt ugyan, de

valamiféle konspirációnak fogtam fel, s egyértelműen boldog voltam, hogy a Nyugatnak van folytatása. Ahhoz a nemzedékhez tartozom tehát, amelyik még látta eltűnni az időben a Magyar Csillag utolsó számának fehér csücskét. És ez nem mindegy. Annyit jelent, hogy a Nyugat még eleven mérce a szememben, nemcsak mese, szóbeszéd, irodalomtörténet. Az utolsó pillanatban láthattam még valamit, mintegy a szemem sarkából, amit az utánunk jövők már nem láthattak. Valami fontosat és nagyszabásút a magyar irodalomban.

- (6) Nagyszabásút, mondom. Egy alig fölserdült személyiség előtt minden nagyszabású. Szüksége van a nagyságra. Ha nem találja, pótszerekből is megteremti. Magánszerencsének is tarthatom, hogy az én korai nagyságélményem bevált. Nem mintha nem távolodnék el olykor egy-egy Nyugat-nagyságtól. Istenem, hát persze. Változik az ízlésem. Ma nem tetszik az egyik. Holnap nem tetszik a másik. Holnapután újra felfedezem őket. Összeveszem a halottakkal, aztán kibékülök velük. Hiszen – természetesen – nekem nem halottak. Ami pedig a tiedben is itt járó Nyugat-írókat illeti, ők is leléptek már arról a régi aranyháttérrel, és kézfogásnyi közelségbe kerültek. S mégis ottmaradtak valahol, ahová a kamaszképzlet helyezte személyüket, rögzültek az időben – különösen, mert maga az idő is rögzítette őket. A Nyugat után történelmi-irodalmi cenzúra következett. Azok, akik odatartoztak, életük mai felével kortársaink, író társaink, a természet rendje szerint. De életük múltbeli felével időbe rögzült legendák. A Nyugat-legendárium tagjai.
- (7) Semmi személyes közöm nem volt a Nyugathoz. De bizonyíthatom én is: a Nyugat már eleven folyóirat korában legenda volt. Legalábbis akkor és ahogyan én ismertem. Ennek a legendának a szele érintett meg és tett ünnepélyesen beavatottá, amikor az Egyetemi Könyvtár folyóirattermében (még nem büszke előfizetőként) a Nyugatot emeltem le a polcról. (...)
- (8) A Nyugatnak, ennek a bevett, engedélyezett, legnagyobb tekintélyű folyóiratnak konspirációs¹ légköre volt. Én mindenesetre lázasan összetartottam vele. A Nyugat ezt nem tudta. De az mindegy. Sohasem merészkedtem odáig, hogy a Nyugatnak vagy akár a Magyar Csillagnak egyenesen verset küldjek. Azért mégis részese voltam az összeesküvésnek a színvonal összeesküvésének a színvonaltalanság ellen, a tisztesség összeesküvésének a tisztességtelenség ellen. S ha megkaptam a Nyugattól az irodalmi legenda légkörét, a színvonaligényt, a konspiráció izgalmas rejtjeleit – mindazt, ami a fiatalságnak elemi vágya (...)
- (9) Megismertem a Nyugattal az irodalmi ünnepet és az irodalmi köznapot. Kerek örökséget kaptam ami nem azt jelenti, hogy folytathatatlant. S azt sem állítom, hogy ez az egyetlen örökségem. Többfelől is örököltem: gazdag vagyok. De az irodalom fogalmát a Nyugattól tanultam; vele való találkozásom szellemi időszámításom kezdete.
- (10) Egyébként semmi személyes közöm nem volt Nyugathoz.

(Nemes Nagy Ágnes: 64 hatyú. Magvető Kiadó, Budapest, 1975.)

---

¹ összeesküvéses

1. Nemes Nagy Ágnes így kezdi a Nyugatról szóló esszéjét: „Semmi személyes közöm nem volt hozzá. Senkit sem ismertem írói közül.” Említsen két-két író, költőt, akit a költőnő...

soha nem látott: .....

.....

csak látásból ismert: .....

.....

személyesen ismert: .....

.....

6p

Miért írja mégis joggal, hogy senkit sem ismert a nyugatosok közül?

.....

.....

1p

2. A megfelelő kezdőbetűvel jelölje, igazak vagy hamisak a szerzőre vonatkozó állítások. Válaszait támasszal alá a szövegből vett idézetekkel! A Nyugat volt az első folyóirat...

amire a szerző előfizetett. ____

.....

amiben írásai jeletek meg. ____

.....

amiből megismerte az akkori irányzatokat. ____

.....

amiből minden szerző változatlanul kedves számára. ____

.....

8p

3. A szöveg 3-4. bekezdése egy-egy hasonlatot, a 8-9. bekezdés egy-egy metaforát használ. Írja le, milyen képekkel fejezi ki a szerző a Nyugathoz fűződő kapcsolatát, és hogy mi a hasonlóság alapja!

A 3. bekezdés hasonlata .....

hasonlítja a Nyugatot, mert .....

.....

A 4. bekezdés hasonlata .....

hasonlítja a Nyugatot, mert .....

.....

A 8. bekezdés metaforája .....

azonosítja a Nyugatot, mert .....

.....

A 9. bekezdés metaforája a .....

azonosítja a Nyugatot, mert .....

.....

8p

4. Hogyan viszonyul a szövegben említett Magyar Csillag a Nyugathoz? Húzza alá a megfelelő szót!

elődje

vetélytársa

harcostársa

folytatása

Mikor szűnt meg a Magyar Csillag?

a II. világháború elején

a II. világháború végén

Milyen pozitív, negatív érzésekkel viszonyul a szerző az említett laphoz?

Pozitív: .....

Negatív: .....

4p

5. Nemes Nagy Ágnes esszéjében visszaemlékezik Babits Mihályra és Schöpflin Aladárra. Idézzon a két szövegrészből az említett írók külső, belső tulajdonságaira és a szerzővel való kapcsolatára vonatkozó szavakat, mondatrészleteket!

„Ami közöm volt hozzá, az mind a műveiből és csakis a műveiből eredt. De volt valami erős és alig megnevezhető sugárzása, mint a már sejtett, de föl nem fedezett természeti erőkné. Azt a késői Nyugat-bangulatot, amely az űzöttség és a titkos összetartásé volt, mélyen fejezte ki és foglalta össze az ő súlyos, palástos versei alatt gyötrődő személyisége. (...) Volt abban valami megnyugtató, valami gyermeki biztonság, hogy ott él Babits Mihály valahol Budapesten, sorányan és szenvedőn, hogy cikkeket, verseket küld mintegy titokban azokhoz a nagyon kevesekhez, akik megértik. Majdnem minden írásáról úgy éreztem, hogy személyesen szólít meg, engem, a háborúban szorongó, névtelen diákot, személyesen szólít meg a „Mint különös hírmondó” vagy a „Jónás könyve” által, s mindig valami nagyon fontosat közöl, amit egész életemre meg kell jegyezni. Minden ízmomat megfeszítve figyeltem rá, mint aki erejét, korát meghaladó dolgot művel: egy üldözött székta titkos vezetőjének üzenetét kell szóról szóra a fejébe vésnie.”

Babits személyét leíró hasonlat/metafora: .....

.....

Külső tulajdonság: .....

Belső tulajdonság: .....

Kapcsolata a költőnővel: .....

A költőnő életére tett hatás: .....

5p

„Vele a Nyugatnak mintegy régebbi állapotát ismertem meg, nem a lázasat, nem a háborúst. Ha ugyan volt valaha a Nyugatnak kevésbé küzdelmes állapota is. Mindenesetre Schöpflinben nem volt egy mákszemnyi ünnepélyesség sem. Olyan volt, mint egy régimódi táblabíró, házikabátban. Tudom, ezt már sokan mondták. De mit tegyek: olyan volt. Volt humora, száraz humora, volt dörmögőhangú, mindjárt-otthonos kedvessége, volt néhány dugott, girbe-gurba cigarettája a felső zsebében, és volt szűnhetetlen érdeklődése az irodalom, különösen a fiatal irodalom iránt. Hetven éves fejével szinte-szinte jobban ismerte 22–23 éves kortársaimat, mint én magam. Meghallhattam tőle én is a híres schöpflini „Jó”-t, a szédítő dicséret felsőfokát. És megtanulhattam tőle nem azt, ami legendás és nagyszabású, hanem ami egyszerű, természetes, cifrázatlan; az irodalom fogásának halálosan biztos, mesteremberi mozdulatát. Nem kételkedem benne: póztalansága egy életre befolyásolta érzelmi-irodalmi etikettet.”

Schöpflin személyét leíró hasonlat/metafora: .....

.....

Külső tulajdonság: .....

Belső tulajdonság: .....

Kapcsolata a költőnővel: .....

A költőnő életére tett hatás: .....

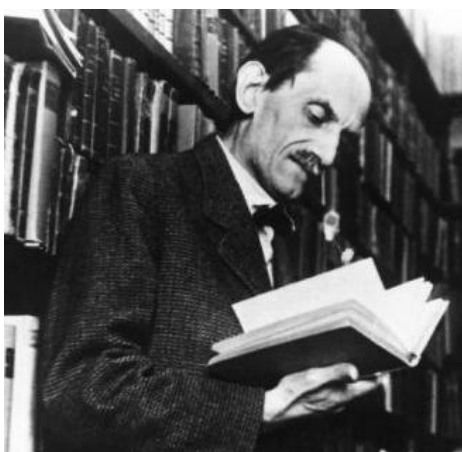
5p

6. „Megismertem a Nyugattal az irodalmi ünnepet és az irodalmi köznapot.” Az előbb említett két nyugatos közül ki jelképezte az ünnepet, és ki a köznapot?

.....

1p

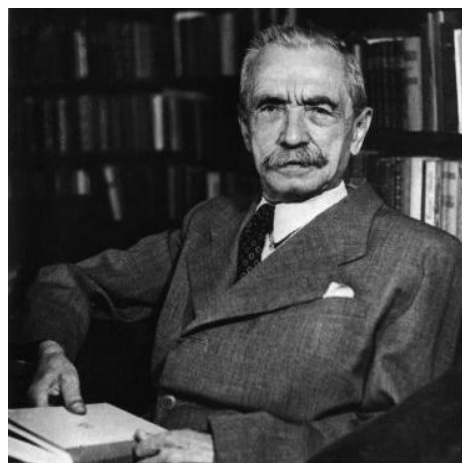
7. Adjon címet a két szövegrészletnek, ami nem tartalmazza a bennük szereplő személyek nevét.

A Babitsról szóló szöveg:

.....

.....

A Schöpflinről szóló szöveg:

.....

.....

2p

40p

MEGOLDÁSOK

1. soha nem látott: **Babits Mihály, Kosztolányi Dezső**
csak látásból ismert: **Jékely Zoltán, Karinthy Frigyes, Móricz Zsigmond, Rónay György, Tamási Áron**
személyesen ismert: **Halász Gábor, Ottlik Géza, Örley István, Szerb Antal**

Az első sorban csak a fenti két név fogadható el, a második és harmadik sorban a felsoroltak közül bármelyik kettő. Minden név egy pontot ér: 6p

A szerző joggal írja, hogy senkit nem ismert a nyugatosok közül, mert ismeretségei Nyugat utániak / akit ismert, azt a Nyugat megszűnése után ismerte meg.

Tartalmilag azonos válasz: 1p

2. amire a szerző előfizetett. **I**
„a Nyugat volt az első lap, amire előfizettem”

amiben írásai jeletek meg. **H**
„Sohasem merészkedtem odáig, hogy a Nyugatnak vagy akár a Magyar Csillagnak egyenesen verset küldjek.”

amiből megismerte az akkori irányzatokat. **H**
„Nem ismertem az irodalmi irányzatokat, feszültségeket a lapon belül és kívül.”

amiből minden szerző változatlanul kedves számára. **H**
**„Nem mintha nem távolodnék el olykor egy-egy Nyugat-nagyságtól.
Vagy: Ma nem tetszik az egyik. Holnap nem tetszik a másik.”**

Minden betű és minden idézet 1 pontot ér, de minden betűre (és idézetre) akkor adható pont, ha helyes a hozzá tartozó idézet (vagy betű): 8p

3. A 3. bekezdés hasonlata **bizánci mozaikhoz** (ill. annak aranyhátteréhez)
hasonlítja a Nyugatot, **mert a figurái megkülönböztethetetlenek**

A 4. bekezdés hasonlata **Petőfi téli pusztájához** (ill. a róla szóló leíráshoz)
hasonlítja a Nyugatot, **mert csak sok nemmel és ninccsel tudja jellemezni**

A 8. bekezdés metaforája **összeesküvéssel** (ill. annak légkörével)
azonosítja a Nyugatot, **mert titkos tagjai voltak, akiknek rejtjeleket küldött**
vagy **mert a színvonal képviselői tömörültek benne a színvonaltalanság ellen**

A 9. bekezdés metaforája **örökséggel** (ill. örökhagyóval)
azonosítja a Nyugatot, **mert gazdaggá lett általa**

A tartalmilag azonos kiegészítések 1-1 pontot érnek: 8p

4. Húzza a lá a megfelelő szót!
folytatása
a II. világháború végén

Pozitív: **folytatást biztosított a Nyugatnak**
Negatív: **nem vitte tovább a Nyugat nevét**

A két helyes aláhúzás és a két tartalmilag azonos válasz 1-1 pontot ér: 4p

5. Babits személyét leíró hasonlat/metafora: **„már sejtett, de föl nem fedezett természeti erő / egy üldözött szekta titkos vezetője”**
Külső tulajdonság: **„soványan (és szenvedőn)”**
Belső tulajdonság: **„(súlyos, palástos versei alatt) gyötrődő személyiség”**
Kapcsolata a költőnővel: **„ami közöm volt hozzá, az mind a műveiből és csakis a műveiből eredt”**
A költőnő életére tett hatás: **„valami nagyon fontosat közöl, amit egész életemre meg kell jegyezmem”**

Minden helyesen megválasztott idézet 1 pontot ér: 5p

Schöpflin személyét leíró hasonlat/metafora: **„régimódi táblabíró házikabátban”**
Külső tulajdonság: **„volt néhány dugott, girbe-gurba cigarettája a felső zsebében”**
Belső tulajdonság: **„volt humora, száraz humora / volt dörmögőhangú, mindjárt-otthonos kedvessége / volt szűnhetetlen érdeklődése az irodalom, különösen a fiatal irodalom iránt”**
Kapcsolata a költőnővel: **„meghallhattam tőle én is a híres schöpflini „Jó”-t, (a szédítő dicséret felsőfokát)”**
A költőnő életére tett hatás: **„póztalansága egy életre befolyásolta érzelmi-irodalmi etikettet”**

Minden helyesen megválasztott idézet 1 pontot ér: 5p

6. Babits jelképezte az ünnepet, Schöpflin a köznapot.

A két helyes beazonosítás együttesen: 1p

7. Bármilyen cím, ami összhangban van a szöveg tartalmával és megfelel a címadás formai követelményeinek, 1-1 pontot ér: 2p

Összesen: 40p